256
OCAK 2016

ODTÜ MEZUNLARI DERNEĞİ YAYINIDIR

ODTÜ'lüler Bülteni

www.odtumd.org.tr

ODTÜLÜLER BÜLTENİ
OCAK 2016

Dernek Adına Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Himmet ŞAHİN (EDS'83)

Yayın Kurulu
Tülay ÜNLÜEVCEK (PSY'83)
Şule ŞAHİN (PSY'85)
Melda TANRIKULU (CP'06)
Emrah DELİKAN (CE'06)
Günay BULUT (ADM'85)
Melih VURKIR (OR/STAT'83)
Erkan ÖZMACUN (EE'87)
Şule GÖKOĞLU (ADM'85)
Gökçen GÖKYER (CP'12)
Kıvanç YILMAZ (IE'03)
Ümit Nevzat UĞUREL (CP'80)
İbrahim BERKSOY (ME'91)

Yayın ve Reklam Sorumlusu
Aysun BÜYÜKCENGİZ
yayin@odtumd.org.tr

Grafik-Tasarım
Yusuf MEŞE - Nazmiye KOÇ (Ajans-Türk)

Baskı
AJANS-TÜRK BASIN VE BASIM A.Ş.
İstanbul Yolu 7.km. Necdet Evliyagil Caddesi
No: 24 Batıkent/Ankara
Tel: 0312 278 08 24

Baskı Tarihi: 10.12.2015

ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu
Himmet ŞAHİN (EDS'83)
Baki ARSLAN (CE'89)
Ümit Nevzat UĞUREL (CP'80)
Kamil KANCOĞLU (ME'87)
S. Melih ŞAHİN (ME'85)
Tülay TAY (STAT'97)
Tülay ÜNLÜEVCEK (PSY'83)

Ödentileriniz İçin
T. İş Bankası, ODTÜ Şubesi
TR 39 000 64 000 001 4229 0528642
Garanti Bankası Maltepe Şubesi
TR92 0006 2000 1140 0006 2011 60

Burs ve Yardımlar Fonu
T. İş Barkası, ODTÜ Şubesi
TR 81 000 64 000 001 4229 0422059 (TL)
TR 80 0006 4000 0024 2293 2824 08 (EUR)
TR 81 0006 4000 0024 2293 1651 17 (USD)
Garanti Bankası Maltepe Şubesi
TR 21 000 6 2000 1140 000 6 2995 35 (TL)

Yönetim Yeri
ODTÜ Mezunları Derneği Vişnelik Tesisi
1540 Sk. No: 58 100. Yıl, 06530, Ankara
Tel: (312) 286 79 79
Faks: (312) 287 75 00
E-posta: odtumd@odtumd.org.tr
www.odtumd.org.tr
facebook/ODTÜ MEZUNLARI DERNEĞİ VİŞNELİK TESİSİ

Kapak Fotoğrafı
Aysun BÜYÜKCENGİZ

Dosya Konusu
Hititoloji Çalıştayı

Yerel Süreli Yayın
ISSN 1303-7390

ODTÜ Mezunları Derneği aylık yayın organıdır. ODTÜ'lüler Bülteni her ay 5750 adet basılmakta ve Dernek üyelerine ücretsiz gönderilmektedir.

İçindekiler 1/2016

HİTİTÇENİN 100. YILINDA
HİTİTOLOJİ ÇALIŞTAYI

Yazı
Aysun BÜYÜKCENGİZ

ODTÜ Mezunları Derneği'nin kuruluşunun 50. Yıldönümü etkinlikleri kapsamında düzenlenen "Hititçenin 100. Yılında Hititoloji Çalıştayı", 20 Aralık Pazar günü Derneğimizin Vişnelik Salonu'nda gerçekleşti. Sabah ve öğleden sonra olmak üzere iki oturumdan oluşan çalıştay, ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Himmet Şahin'in açış konuşması ile başladı.

Himmet Şahin çalıştayın açış konuşmasına, Hititçenin çözülmesinin 100. Yılında ODTÜ Mezunları Derneği olarak Hititoloji Çalıştayı'na Derneğimizin ev sahipliği yapmasından dolayı duyduğu mutluluğu ifade ederek başladı. 2015 yılının ODTÜ Mezunları Derneği'nin 50 yılı olduğunu ve 50. Yıldönümü Etkinlikleri kapsamında yıl boyunca Derneğimizde panel, fotoğraf yarışması, sergi gibi pek çok etkinlik gerçekleştirildiğini ifade eden Şahin, "Derneğimizde faaliyet gösteren Edebiyat, Sinema, Tiyatro, Koleksiyon, Fotoğraf Kulüplerimizin yaptıkları çeşitli çalışmalarla 50. Yılımızı bizlere yakışan bir şekilde kutladık. Bugün de 50. Yıl etkinliklerimize bir yenisi ekliyor ve Arkeoloji Kulübümüzün önerisi ile gerçekleşen Hititoloji Çalıştayı ile sizleri Derneğimizde ağırlıyoruz. Bizler ODTÜ mezunları olarak üniversitemizden almış olduğumuz bilimsel ve çağdaş düşünce biçimi, demokratik ve eşitlikçi bakış açısı ve toplumsal sorunlara karşı gösterdiğimiz sorumluluk yaklaşımını Derneğimizde de uygulamaya devam ettik ve gerek üyelerimiz, gerekse de toplum faydasına olan çalışmalarda daima ön planda olduk. Bu Çalıştayın da Derneğimizin toplumsal sorumluluk bilincini yansıtması ve toplumsal fayda sağlaması nedeniyle önemli bilimsel çıktılar oluşturmasını diliyorum" dedi. Şahin, tüm katılımcılara teşekkür ederek konuşmasını tamamladı.

Ardından söz alan Derneğimiz Etkinlikler Komitesi Fahri Üyesi Nevin Katrancıgil, ODTÜ Mezunları Derneği Arkeoloji Kulübü'nün sekiz yıldır çeşitli konularda seminer programları sürdürdüğünü dile getirerek, kulüp çalışmaları ile ilgili bilgi verdi. Hititoloji'nin Hititlerin tarihini, kültürünü, arkeolojisini inceleyen bir bilim dalı olduğunu hatırlatan Nevin Katrancıgil, Hititoloji ve Hititler üzerine yapılan çalışmalarla ilgili önbilgi verdi.

Çalıştayda Anadolu Medeniyetleri Müze Müdürü Enver Sağır yaptığı konuşmada, müzede Çorum – Boğazköy, Kayseri – Kültepe, Şanlıurfa – Sultantepe, Tokat – Mazharköy'den tabletler bulunduğunu dile getirdi. Müzeyle ve müzede yer alan buluntularla ilgili bilgi veren Sağır, çalıştaya katılmaktan gurur duyduğunu belirterek konuşmasını tamamladı.

Sağır'ın ardından kürsüye gelerek bir konuşma yapan Prof. Dr. Ahmet Ünal, bir şeyin 100 yaşını tamamlamış olmasının, kurumsallaşmış olması anlamına geldiğini dile getirerek bu açıdan Hititoloji'nin 100. Yılına ulaşmasının önemini vurguladı. Açış konuşmalarının ardından çalıştayın ilk oturumu başladı.

Başkanlığını Prof. Dr. İrfan Albayrak'ın yaptığı ilk oturuma Prof. Dr. Cahit Günbattı "Bedrich Hronzy Buluntularından Günümüze Kültepe Arşivleri ve Tablet Yayınları" başlıklı sunumu ile, Prof. Dr. Bülent İplikçioğlu "Türkiye'de Eskiçağ Bilimlerinin Sorunlarına İlişkin Düşünceler" başlıklı sunumu ile, ODTÜ Mezunları Derneği Etkinlikler Komitesi Fahri Üyesi Yüksek Mühendis Nevin Katrancıgil "Hititoloji ve Sedat Alp" sunumu ile, Prof. Dr. Turgut Yiğit "İlk Hititçe Çivi Yazılı Metinlerden Bir Örnek: I. Hattuşili'nin Vasiyetnamesi" başlıklı sunumu ile katıldı.

Öğleden sonra, Prof. Dr. Bülent İplikçioğlu'nun başkanlığında gerçekleşen ikinci oturuma Prof. Dr. Yücel Şenyurt "Hitit Arkeolojisindeki Son Gelişmeler: Ovaören Kazısı" başlıklı sunumu ile, Prof. Dr. Sevinç Günel "Hitit Batı Anadolu İlişkileri: Tepecik Kazısı" başlıklı sunumu ile, Prof. Dr. Yasemin Arıkan "Çivi Yazılı Metinler Işığında Hititlerde Din" başlıklı sunumu ile, Doç. Dr. Fatma Sevinç Erbaşı "Hititlerde Kurban Türleri" başlıklı sunumu ile, Yrd. Doç. Dr. Özlem Sir Gavaz "Hititlerde Tarihi Bellek" başlıklı sunumu ile katıldı. Özetlerini dosya sayfalarımızda bulabileceğiniz I. ve II. Oturum sunumlarından sonra, değerlendirme ve kapanış konuşmalarıyla oturumlar tamamlandı. Çalıştayda Öğretim Görevlisi Güldür'ün Hitit eserlerinden esinlenerek hazırladığı takı tasarımlarından oluşan sergi yoğun ilgiyle karşılandı.

ARKEOLOJİ DÜNYASININ ACI KAYBI

Prof. Dr. Nimet (Dinçer) Özgüç 23 Aralık 2015 tarihinde 99 yaşında Ankara'da vefat etti. Özgüç, Adapazarı'nda 1916 yılında doğmuş, Ankara'da ilk, orta öğretimi ve lise tahsilini tamamladıktan sonra ünlü tarihçi Prof. Dr. Afet İnan'ın teşvikiyle kaydolduğu Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin Eskiçağ Tarihi bölümünde lisans eğitimini 1940'da tamamlamıştır. 1944'de doktor, 1949'da doçent, 1958'de profesör unvanını almıştır. 1984'te emekli olmuştur. 1980'de College de France G. Bude Madalyası almıştır. 1996 yılında Türkiye Bilimler Akademisi'nin şeref üyesi olmuş ve arkeoloji bilimine katkılarından dolayı 2010 yılı Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü ile onurlandırılmıştır. Samsun'da Dündartepe, Kavak-Kaledoruğu, Tekkeköy, Sivas'ta Toprakkale, Maltepe, Niğde'de Acemhöyük'te, Tepebağları Höyüğü'nde, okul arkadaşı olan eşi Prof. Dr. Tahsin Özgüç ile Karahöyük ve Altıntepe'de, Kayseri Kültepe'de görev alıp kazılar yapmıştır. 1978'de ODTÜ'deki Aşağı Fırat Kurtarma Kazıları çerçevesinde Adıyaman Samsat Höyük'te kazı çalışmaları yapmıştır. Samsat'ın ilk Sümer yerleşim birimlerinden birisi olduğunu belirlemiştir.

HİTİTÇENİN 100. YILINDA

HİTİTOLOJİ ÇALIŞTAYI

PROGRAM

Açılış Konuşmaları

10:00 -10:15 ODTÜ Mezunlar Derneği adına Dernek Yönetim Kurulu Başkanı Himmet Şahin
Dernek Etkinlik Komitesi Fahri Üyesi: Y. Müh. Nevin KATRANCIGİL
10:15 - 10:30 Anadolu Medeniyetleri Müzesi Müdürü: Enver SAĞIR
10:30 - 10:50 Açılış Konuşması: Prof. Dr. Ahmet ÜNAL

İlk Oturum

Oturum Başkanı:Prof. Dr. İrfan ALBAYRAK
11:00 - 11:20 Prof. Dr. Cahit GÜNBATTI: Bedrich Hrozny Buluntularından Günümüze Kültepe Arşivleri ve Tablet Yayınları
11:20 - 11:40 Prof. Dr. Bülent İPLİKÇİOĞLU: Türkiye'de Eskiçağ Bilimlerinin Sorunlarına İlişkin Düşünceler

11:40 - 11:55 Ara

11:55 - 12:15 Yrd. Doç. Dr. Sedat ERKUT: Hititoloji ve Sedat Alp
12:15 - 12:35 Prof. Dr. Turgut YİĞİT: İlk Hititçe Çivi Yazılı Metinlerden Bir Örnek: I. Hattuşili'nin Vasiyetnamesi
12:35 - 12:55 Prof. Dr. Ahmet ÜNAL: Türkiye'de ve Dünyada Hititoloji
12:55 - 13:15 Soru ve Tartışma

13:15 - 14:30 Öğle Yemeği Arası

İkinci Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Bülent İPLİKÇİOĞLU
14:30 - 14:50 Prof. Dr. Yücel ŞENYURT: Hitit Arkeolojisindeki Son Gelişmeler: Ovaören Kazısı
14:50 - 15:10 Prof. Dr. Sevinç GÜNEL: Hitit Batı Anadolu İlişkileri: Tepecik Kazısı
15:10 - 15:30 Prof. Dr. Yasemin ARIKAN: Çivi Yazılı Metinler Işığında Hititlerde Din

15:30 - 15:45 Ara

15:45 - 16:05 Doç. Dr. Fatma SEVİNÇ ERBAŞI: Hititlerde Kurban Türleri
16:05 - 16:25 Yrd. Doç. Dr. Özlem SİR GAVAZ: Hititlerde Tarihi Bellek
16:25 - 16:45 Soru ve Tartışma
16:45 - 17:15 Değerlendirme ve Sonuç-Kapanış Konuşmaları
Yrd. Doç. Dr. Özlem SİR GAVAZ
Y. Müh. Nevin KATRANCIGİL

17:30 - 19:00 Kokteyl

ODTÜ Mezunları Derneği Etkinlikleri

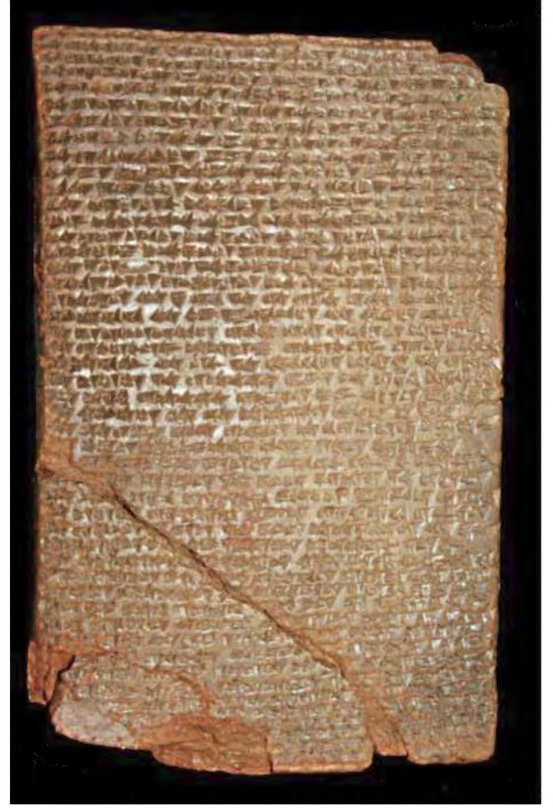
HİTİTLERDE TARİHİ BELLEK

«Tarihi Yazmak, Tarihi Yapmak Kadar Mühimdir;
Yazan Yapana Sadık Kalmazsa Değişmeyen
Hakikat İnsanlığı Şaşırtacak Bir Mahiyet Alır»

Mustafa Kemal ATATÜRK

Yazı
Yrd. Doç. Dr. Özlem SİR GAVAZ
Hitit Üni. Fen-Edebiyat Fak.
Arkeoloji Bölümü

Hitit Devlet arşivinde açığa çıkarılan Hititçe Metinler arasında, Hitit Kralları tarafından dikte ettirilen yıllıklar, Vasiyetname veya Otobiyografi niteliği taşıyan metinler, Kronikler, Fermanlar, Antlaşma Metinlerinin önsözleri, Mektuplar, Mitolojik metinler, tarihi bilgiler veren bir takım dini içerikli metinler, kanunların bazı maddeleri Hititlerin tarih bilincine sahip olduklarını göstermektedir.

Hititçe kaleme alınmış olan en eski tarihsel belgelerden biri Anitta Metnidir. Boğazkale'de bulunan bu metin Hitit Devleti'nin kuruluşundan önce Anadolu'nun siyasi durumu hakkında önemli bilgiler içermektedir. Kral Anitta'nın verdiği talimat nettir: "Tablet üzerindeki bu sözleri *[Neša'daki] büyük kapıma [koydum]. Gelecekte [hi]ç kimse bu [tableti] kırmasın. Kim onu kıra[rsa Neš]*a'nın düşmanı o[lsun]" (öy. 33-35.; Alp, 2000:53). Kral metni dikte ettirirken gerçekleştirdiği icraatların sadece yaşadığı dönemde değil, gelecekte de okunarak bilinmesini ve belki de örnek alınarak gücünün ve ihtişamının yıllar boyu takdirle anılmasını istemektedir. Bu ayrıca halk üzerinde yaratılmak istenen ortak bir tarih ve zafer bilincine de işaret etmektedir. Bu sayede halkın feyz alacağı ve moral bulacağı ortak bir lider ve zor şartlarda kazanılmış olan bir toprak bilinci de hafızalara işlenmektedir. Yine Entrikalara ve cinayetlere son vermek amacıyla tahta çıkma kurallarını belirleyen Telepinu Fermanında, Kral, kendi yönetimine kadar olan Hitit tarihinin kısa bir özetini sunmaktadır. Telepinu, I. Hattušili Dönemi'ndeki olayları tarihsel bir kronoloji ile aktarmaktadır: *"ve ülke küçüktü. O, nereye sefere giderse düşman ülkesini kudreti ile yenmişti. Ve (düşman) ülkelerini mahvetmişti. Ve ülkeyi büyüttü. Onu denize sınır yaptı. O seferden dönünce çocuklarından her birini, bir ülkeye gönderdi."* (Yiğit, 1994: 8). Bu sayede kral, kuruluş yıllarında ve akabinde önemli başarılara ve zaferlere imza atmış olan Hitit Devleti'nin daha sonraki yıllarda güçten düşmesi ve taht kavgalarıyla giderek zayıflamasını ayrıntılarıyla anlatarak, kendi yönetimini ve tahta geçmesinin gerekliliğini meşrulaştırmaktadır.

Geçmişte yapılan askeri bir icraat, dini bir aktivite, tanrılara karşı bir ihmal, hata, ya da günah, düşmana karşı kazanılmış bir zafer, devlet büyükleri tarafından ayrıntılı bir şekilde kaydedilerek gerçekleşmiş olan olay ya da durumdan çoğu zaman ders çıkarmak bazen de feyz almak amaçlanmış olmalıdır. Kuşkusuz Hitit Kralları kendi ağızlarından tarihi kayıt altına alırken, kendi güç ve kudretlerini zedeleyecek veya sarsacak her türlü durumdan kaçınmış ve bunun için gerektiğinde öz kardeşleri ve babalarını dahi zan altında bırakmaktan ve de suçlamaktan geri durmamışlardır. Hitit İmparatorluk Dönemi Krallarından II. Muršili'nin veba dualarında, ülkenin başına gelen bu vahim felaketin sorumluları fal aracılığıyla araştırılmış ve babası I. Šuppiluliuma zamanındaki ihmallerin, ülkenin başına gelen bu felakete neden olduğu saptanmıştır. Kral bu suretle tanrı olmuş babasını büyük bir vebale mahkûm ederken, kendisini ise bu ağır yükten kurtararak, tanrılar huzurunda aklanmıştır. Tarihi olayları kaydetmek, çoğu zaman kralın, haklı olduğunu ispatlaması, haksızlığını örtbas etmesi, günah çıkarması ya da gerçekleştireceği bir eylemi meşrulaştırması amacı ile bir propaganda aracı olarak kullanılmıştır. Bu durumda; Kralların istedikleri miktarda ve şekilde bilgiyi topluma ulaştırdıklarını düşünmek yanlış olmayacaktır. Bu nedenle yazılan ve geleceğe atfedilen bellek, Hitit toplumunun tümüne mal edilemez. Zira toplumu şekillendiren, ortak bir kültür ve bilinç yaratma politikasıyla, kralların kendi çıkar ve menfaatleri göz önünde bulundurularak hazırlanan yapay bir Hitit tarihi de söz konusu olabilir.